

ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО АПАРАТУ

Вироблення ефективного механізму функціонування державного апарату та досягнення оптимальної моделі організації державної влади є однією з найважливіших проблем на сучасному етапі державно-правового становлення нашої країни, оскільки від якості організаційної структури державної влади та її функціонування великою мірою залежать перспективи розвитку держави і суспільства. Проблеми організації, та функціонування державного апарату завжди знаходились у центрі уваги учених. Дослідження окремих аспектів проблеми принципів організації, та функціонування державного апарату зустрічається у працях провідних вітчизняних учених: А. Зайця, М. Козюбри, А. Колодія, І.В. Мартиненка, В. Погорілка, П. Рабіновича, О. Скакун, Ю. Шемшученка та ін.

Державний апарат – це відокремлена від суспільства спеціально створена юридично оформлена система органів держави та їх підрозділів, що здійснюють державну владу і управління суспільством з метою виконання функцій і завдань держави і спираються у разі потреби на державний примус [1, с.162].

Державний апарат покликаний здійснювати у суспільстві управлінську діяльність від імені держави і саме для цього органи держави, що його утворюють, наділяються державно-владними повноваженнями [2, с. 103-104].

У юридичній науці принципи визначаються як основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю і відображають суттєві положення теорії, вчення, науки, системи внутрішнього і міжнародного права, політичної, державної чи громадської організації [3, с. 110].

Проблема принципів функціонування державного апарату в межах теорії держави та права, а також суміжних наук, є доволі складним, неоднозначним та дискусійним питанням. У юридичних джерелах зустрічається широкий спектр поглядів щодо поняття, різновидів та змісту принципів функціонування органів державної влади. Акумулюючи різні підходи до системи принципів функціонування державного апарату, І.В. Мартиненко виділив такі принципи: верховенства права, законності, єдність та розподіл влади, демократизм, гласність тощо [4].

У вітчизняній правовій доктрині початок активного теоретичного осмислення принципу верховенства права пов'язаний з прийняттям Конституції України, у ст. 8 якої задекларовано, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Головні вимоги принципу законності полягають у необхідності суворого підпорядкування усієї діяльності системи державних органів вимогам законів, інших нормативно-правових актів і, перш за все, Конституції.

Принцип єдності та розподілу влад передбачає її поділ на окремі гілки: законодавчу, виконавчу і судову. При цьому слід зауважити, що йдеться не про розподіл влад, а про розподіл функцій між державними органами, влада ж залишається єдиною як за джерелом формування, так і за механізмом функціонування.

Принцип демократизму передбачає широке залучення громадян до активної участі у формуванні та організації діяльності органів державного апарату. Цей принцип свого максимального прояву дістає у державах з республіканською формою правління, де народ здійснює владу за різними напрямками, у тому числі безпосередньо - у процесі референдуму, виборів президента чи представницьких органів державної влади або через органи місцевого самоврядування. Однак центральне місце серед засобів здійснення державної влади залишається за державним апаратом як системою державних органів. Дотримання принципу демократизму забезпечує рівні умови участі людей в управлінні державою з урахуванням особистих якостей [4].

Принцип відкритості полягає у визнанні необхідності й вимозі обов'язкового дотримання безперешкодного руху інформаційних потоків про явища і процеси політико-правової системи. Відкритість діяльності державних органів при прийнятті владних рішень є свідченням взаємодії громадянського суспільства і держави.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що єдність і взаємодія принципів організації та функціонування державного апарату є неодмінними складовими ефективності державної влади на шляху побудови оптимальної моделі нашої держави.

Список використаних джерел:

1. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. – 3-тє видання. – К.: Алеута ; ЦУЛ, 2011. – 524 с.
2. Теорія держави і права : навч. посіб. / А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та ін.; . – К.: ЮрІнформ Інтер, 2004. – 368 с.
3. Юридична енциклопедія: в 6-и т. / Ред. Ю.С. Шемшученко. – К., 2003. – Т. 3. – 792 с.
4. Мартиненко І.В. Принципи організації та функціонування державного апарату / І.В. Мартиненко // Право і суспільство. – 2009. – №1.